

Terceiro Ciclo Primaria
Día das letras galegas 2013

Grupo de Trabajo**«Vidal Bolaño na rede.»****Actividades con tics para infantil e primaria»**

Andrés Losada, Rosa María
Barca Gómez, Marta
Gallego Revaldería, Xulio
Guimarey Cedeira, Vanessa
Hortas González, Isabel
Magalhaes Alonso, Laura
Pedrosa Moreno, Julio
Pena Sánchez, Iván
Suárez Hermida, Mario Ramón
Vidal Bariego, Laura

Grupo de Trabajo**«Lingua e teatro.»****Vidal Bolaño no Día das Letras Galegas»**

Aguilar Amigo, María Luísa
Barca Gómez, María
Félix Cedeira, María del Carmen
Guimarey Cedeira, Eva Raquel
Herrero Mayor, Armando Xosé
Picado Rodríguez, José Antonio
Romero Olveira, María Fátima
Santiso Andrade, Paz
Souto Pereira, María Jesús
Vidal Dopazo, María José

Asesoría pedagógica CEFOR A Coruña

Miguélez Pose, Isabel María
Sobrino Josenje, Santiago

Maquetación e deseño gráfico

Manolo Paz (www.edugaliza.org)

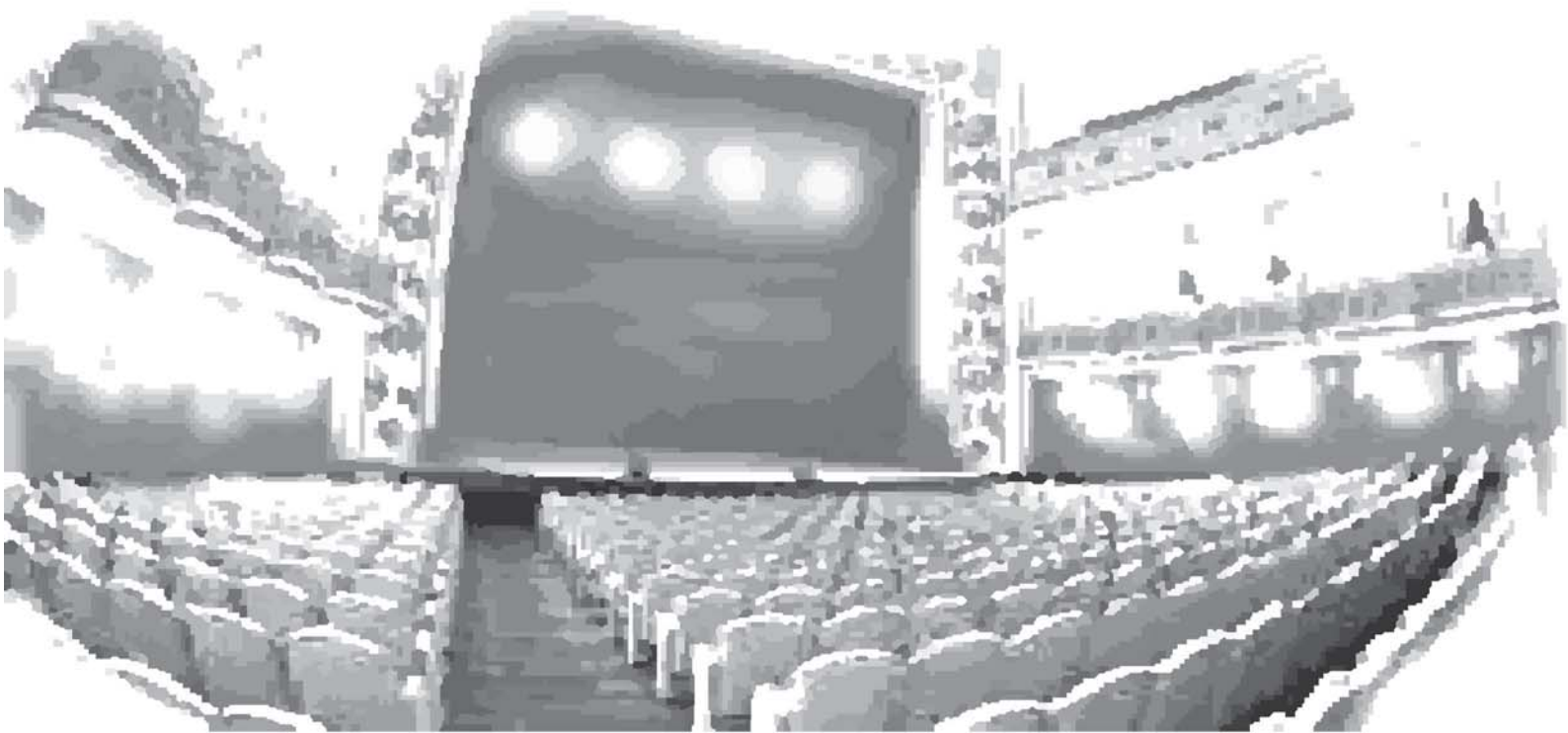
Colexios participantes

CEIP «W. Fernández Flórez», de Cambre
CEIP «Portofaro», de Cambre
CRA de Culleredo
CEIP «Torrente Ballester», de Sigrás-Cambre
CEIP «Montel Touzet», da Coruña
CEIP «Sal Lence», da Coruña
CEIP «Eusebio da Guarda», da Coruña
CEIP «Manuel Murguía», da Coruña
CEIP «Praia de Quenxe», de Corcubión
CEIP «Milladoiro», de Malpica de Bergantiños
CEIP «San Xosé Obreiro» de Meicende-Arteixo
CEIP de Portosín-Porto do Son
CEIP «Galán», de Oseiro-Arteixo

Á Real Academia Galega, á Universidade de Vigo, á Asociación Roberto Vidal Bolaño, a María Fernández, a Paco Guitián, a Carlos Gallego, a María Bao Fente e a todos aqueles que contribúen, anonimamente e desinteresadamente, á publicación destas actividades. Grazas pola vosa colaboración e xenerosidade.

Edita Seminario Permanente de Formación do
Profesorado do CEIP Galán de Oseiro-Arteixo (A Coruña)
<http://www.seminariogalan.org>

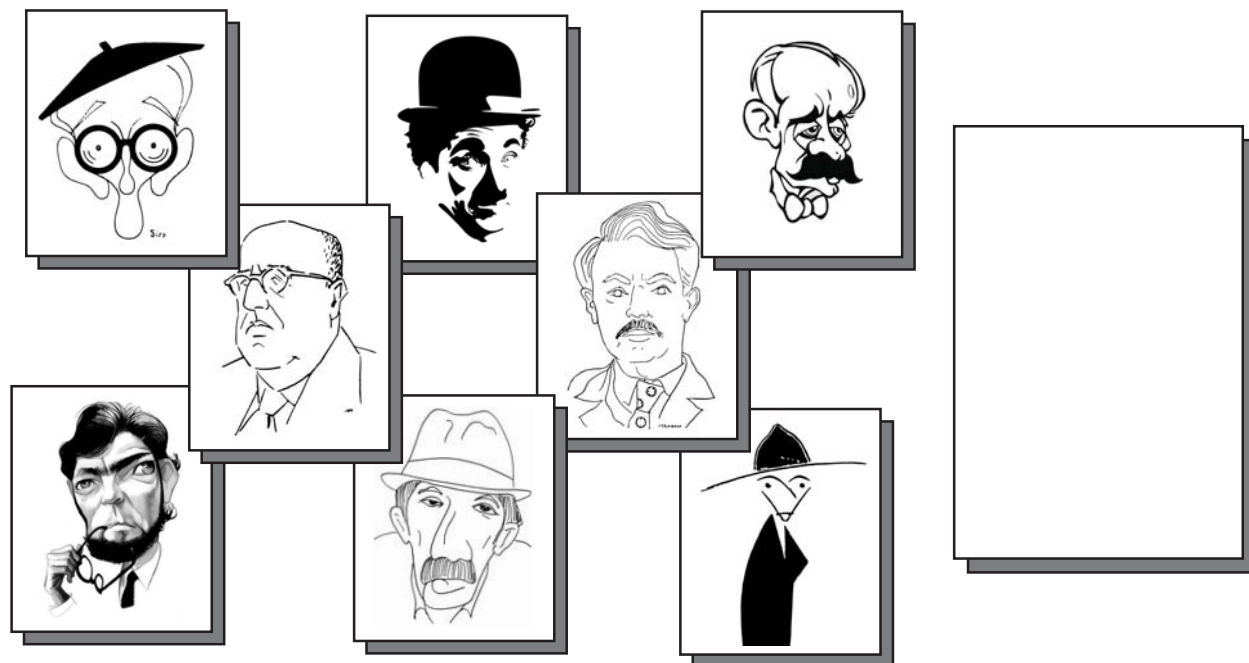

QUEN É ROBERTO VIDAL

1

Aquí tes varias caricaturas de escritores e artistas. Saberías averiguar cal é a de Roberto e copiala?

COMPLETAMOS O TEXTO?

2

*Santiago Aquí Ignacio xullo Antroido 1951
profesional Teatro Bolaño 1961*

Roberto Vidal , nace o 31 de de , en de Compostela.

Fundou o Grupo , a primeira compañía de teatro de Galicia. En creou o grupo do .

VERDADEIRO OU FALSO?

3

Indica se son verdadeiros (V) ou falsos (F) cada un destes datos referidos á vida de Roberto Vidal e copia os verdadeiros.

Roberto naceu na cidade de Compostela, en 1950.

O seu nacemento coincide coas Festas de Fin de Ano.

Comezou a traballar aos doce anos como repartidor.

Creou un grupo de teatro chamado «Lingua de trapo»

Fundou Teatro Antroido, a primeira compañía profesional galega.

Recibiu o Premio Abrente e o Álvaro Cunqueiro.

Escribiu as súas obras teatrais en idioma galego.

1

2

3

4

5

Laudamuco

LAUDAMUCO:

Cabaleiros, chameinos á miña presenza porque quero someter á súa consideración un asunto que vén preocupándome longamente. Como sabedes, todos os participantes nas desordes acontecidas neste reino nos derradeiros días e que tiñan por obxecto atender descontra a miña groriosa persoa e descontra a orde de cousas por min estabrecida, foron condeados a morte esta mesma mañá, como resultas da súa probada participación nos feitos que se lles imputan. Non foi difícil para unha persoa de miolo preclaro coma min, atinar coa condea máis xusta para tan aldraxante delito. Noustante, axusticiar a tantos milleiros de homes non é traballo fácil, nin moral nin materialmente. Faise preciso atopar un medio axeitado que permita facer cumprir a sentenza de maneira máis doada. Para iso mandeivos chamar. Agardo da vosa recoñecida intelixencia solucións efectivas para tan outo problema de estado.

LAUDAMUCO, SEÑOR DE NINGURES
de *ROBERTO VIDAL BOLAÑO*

Entendiches o texto?

4

1.- Cantas persoas quere executar Laudamuco?

2.- A que foron condeados?

3.- Cando foron condeados?

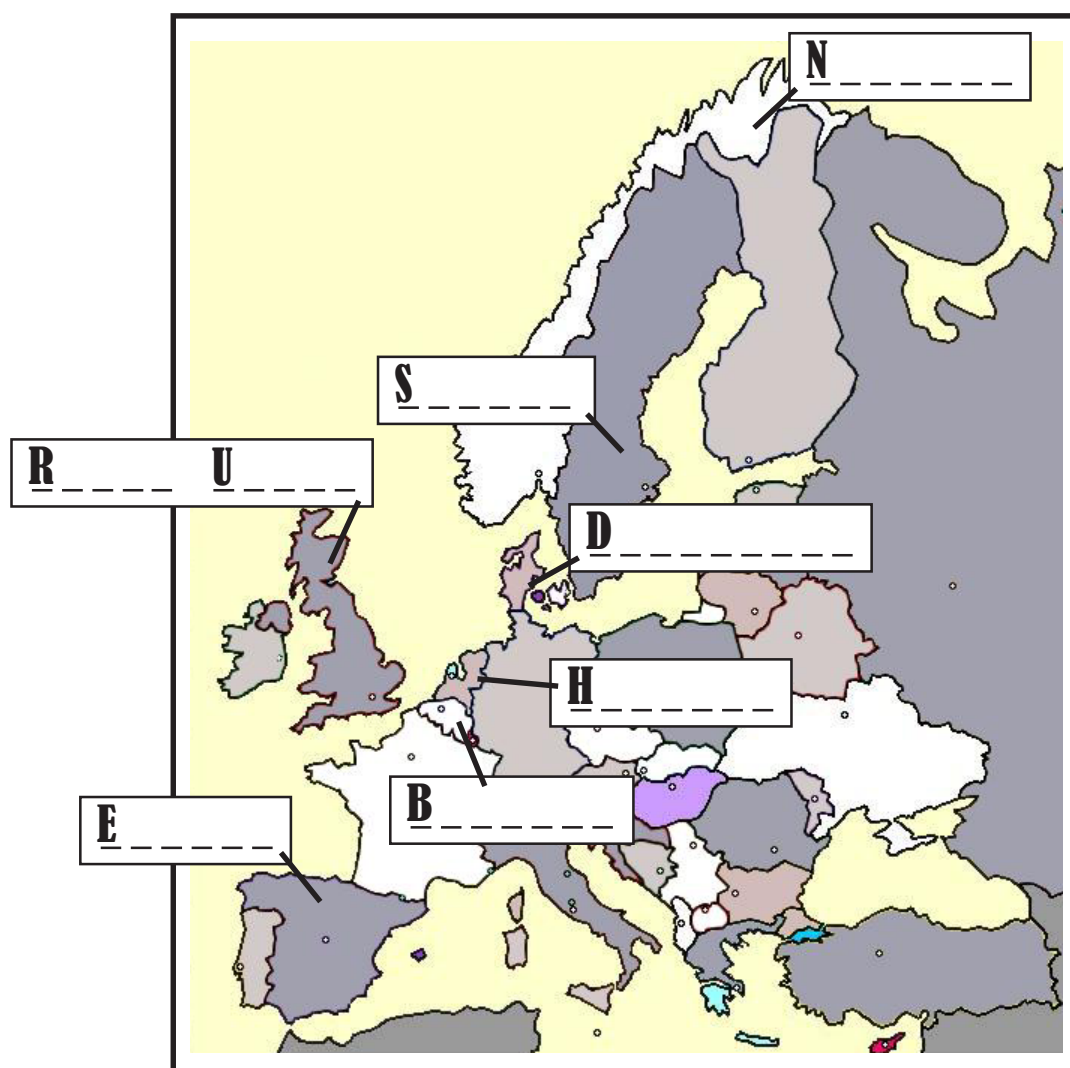
4.- Para que mandou chamar Laudamuco aos cabaleiros?

As monarquías europeas

5

En Europa hai algúns países que manteñen a monarquía, cun rei ou unha raíña. Saberías colocar os seus nomes?

**NORUEGA ALEMAÑA PORTUGAL REINO UNIDO ITALIA GRECIA ESPAÑA
IRLANDA SUECIA FRANCIA SUIZA DINAMARCA POLONIA BÉLXICA HOLANDA**

Escribe os nomes destas sete monarquías europeas.

O señor xuíz

6

Identifica cada unha das partes do debuxo dun estrado.

MARTELO TOGA PUÑETAS SÍMBOLO DA XUSTIZA CÓDIGO PENAL

As frases feitas

7

Unha frase feita é unha frase que ten forma fixa e que usan a maioría dos falantes dunha comunidade lingüística para referirse a un mesmo feito ou circunstancia.

Poderías explicar o significado de cada unha destas frases feitas?

DOBRAR O ESPÍNAZO

NON DAR PAU AO AIRE

MÁIS VALE PAXARO EN MAN QUE CENTO VOANDO

NUNCA CHOVEU QUE NON ESCAMPARA

A sopa de letras da xustiza

8

No texto hai varias palabras relacionadas coa xustiza. Poderás atopalas nesta sopa de letras?

CONDEADOS MORTE ORDE CONDEA XUSTA
ALDRAXANTE DELITO AXUSTIZAR SENTENZA ATENTAR

A	T	E	N	T	A	R	M	Q	R	T	U	I	L	O	P
C	O	N	D	E	A	D	O	S	E	N	T	E	N	Z	A
O	R	F	X	D	T	X	R	M	L	Q	N	M	G	H	L
N	D	Z	N	X	U	S	T	A	C	F	R	E	S	D	C
D	E	A	S	Z	D	D	E	L	I	T	O	X	C	V	P
E	S	E	F	T	L	A	X	U	S	T	I	Z	A	R	R
A	L	D	R	A	X	A	N	T	E	B	S	V	R	U	L

E ti que opinas?

9

Dende moi antigo hai citas sobre a pena de morte. Queres coñecer algunha?

*«É mellor e máis satisfactorio liberar a mil culpables que senten-
zar a morte a un só inocente»*

ÓSCAR WILDE

«A pena de morte é un signo peculiar da barbarie»
MAIMÓNIDES

Anímaste a facer un par de frases contra a pena de morte?

Xáxara, Peituda...

TODOS: Non hai raio que te entenda.

XAXARA: Esta terra é terra boa e como tal ten moitas cousas de seu. Como a fala, por exemplo. Se nos quitan esa fala, fan que o noso sexa seu. E si por riba rematan cos costumes, coas cantigas, cos bailes e coa música que a xente e a terra nos deu, xa non seremos ninguén e todo o noso poderá ser dos xigantóns coma el.

TODOS: E que temos que facer?

XÁXARA: Xustamente aquilo que non quere el! Escoitade raparigos, escoitade o que vos digo. Se se lle toca no ouvido revírase de tal xeito a cachola que nin sequera pode ollar de esguello. E cando lle soa moi preto unha gaita, non pode terse de pé e brinca e reviravolta a eito coma se o levara o máis fero dos ventos. E se por riba aínda, se lle fala en galego, engrúñase coma un vermiño, perde os folgos polo cú, escomeza a tremar co medo, échenselle as latas de buracos e remata trocándose de súpeto nun pequecho e porcallento rato.

XÁXARA, PEITUDA, PANIOGAS, TARELO, O RAPAZ E O CACHAMÓN
de *ROBERTO VIDAL BOLAÑO*

Comprensión do texto

10

1.- A que terra se refire Xáxara?

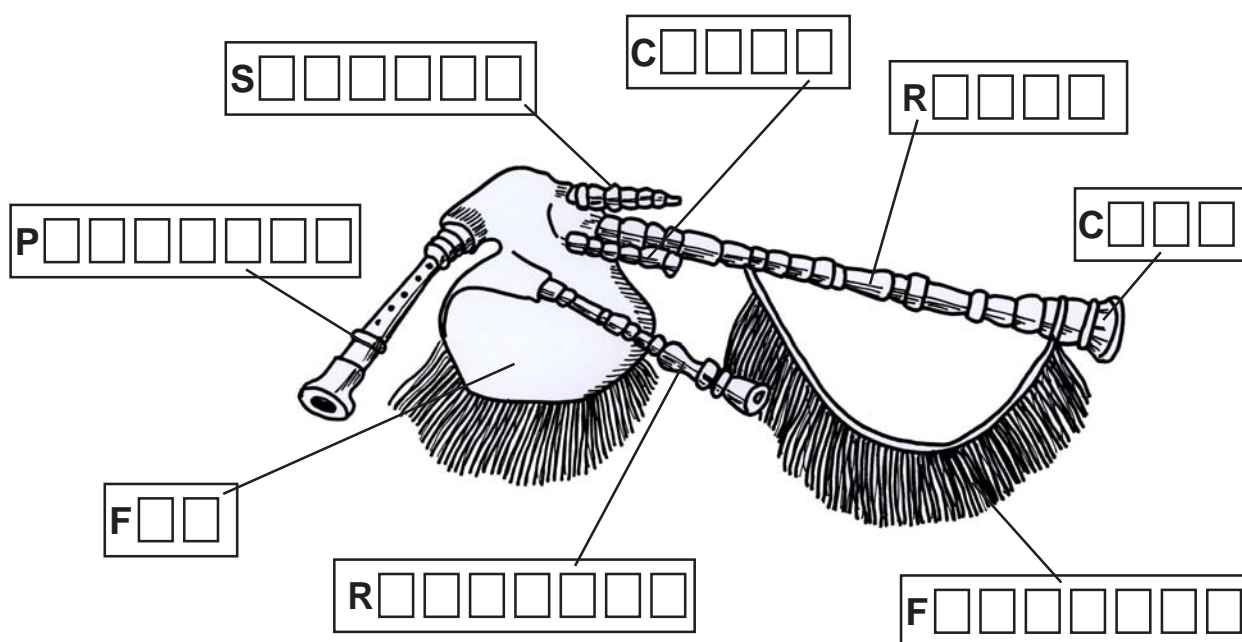
2.- Que pasa se nos quitan a fala?

3.- E se nos quitan os costumes, as cantigas...?

De vello, gaiteiro

11

A gaita é un instrumento que se toca moito en Galicia. Tenta colocarlle o nome a cada unha das súas partes.

Túrralle polo vento!

12

Usa o dicionario e relaciona cada palabra coa súa definición.

VENTOEIRA

Golpe de vento forte e de pouca duración.

VENTOSO

Exposto ao vento.

VENTISQUEIRO

Borrasca de neve e vento.

FURACÁN

Vento moi forte que xira en grandes círculos.

Laudamuco, Señor de Ningures

ROUCO-MAXISTRADO: Está claro, Señor. Se executa a todas cantas persoas aparecen inculpadas nos feitos, e polo que puiden ver son tantas como habitantes ten o Reino, sen contar aos Nobres, ricos comerciantes, Ministros, Sumos Sacerdotes, Maxistrados e demais outos dignatarios, xa non ficará nel ninguén en quen vostede poida exercer a autoridade nin ninguén que poida deixar de respectala. Simplemente non terá pobo, Maxestade.

LAUDAMUCO: (*Cabreado*) O meu maxistrado nunca diría tan aldraxante insolencia!

ROUCO: Disimúleme o Señor. Só dixen o que coidaba máis axeitado.

LAUDAMUCO: Pois trabucácheste... Aínda podería exercela en ti.

ROUCO: Pouco reino son eu, Señor.

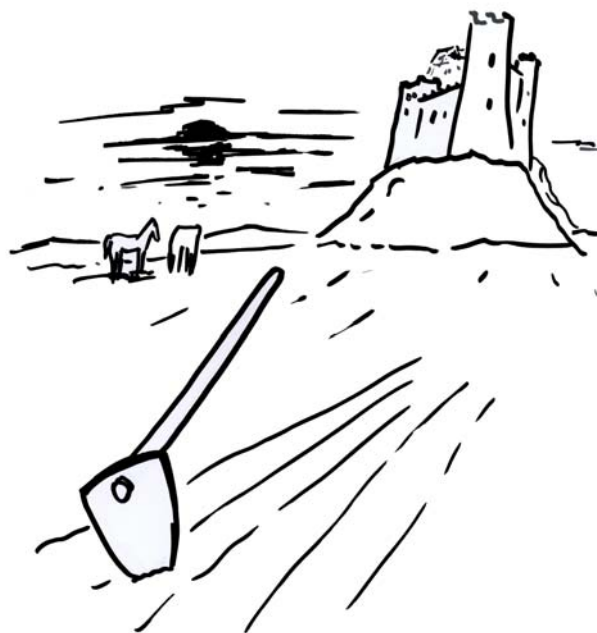
LAUDAMUCO: Mariscal! É certo o que di o Maxistrado?

ROUCO-MARISCAL: Coido que si, Señor.

LAUDAMUCO: Quere eso decir que só ficaríamos no Reino eu e os catro pelexos de vertedeiro que vivides de moinantes á sombra da miña grandeza.

ROUCO-MAXISTRADO: Máis ou menos, Señor.

LAUDAMUCO: (*Cabreado*) E quen faría a colleita? Quen apañaría as patacas? Quen vendimaría? Quen traballaría nos talleres? Quen remataría o teito do meu pazo de verán? Quen pagaría as contribucións e os impostos? Eh? Quen? Vós? Vós, que nunca dobrastes o espiñazo máis abaixo do que vos esixen as reverencias e o protocolo da corte.

LAUDAMUCO, SEÑOR DE NINGURES
de **ROBERTO VIDAL BOLAÑO**

Comprensión do texto

13

1.- Un «acoutamento» é unha anotación que se intercala nun texto. Localizas algún acoutamento na escea de Rouco Laudamuco?. Escribeo.

2.- Quen é o autor da obra?

3.- Cal é o título da obra?

4.- Quen é o Señor?

5.- Que outros dignatarios aparecen?

A sopa de letras

14

Localiza nesta sopa de letras seis nomes de cargos que pertenceron á aristocracia, a clase social máis privilexiada de determinada época da nosa historia.

M	A	R	I	S	C	A	L	Z	S	X
C	S	A	C	E	R	D	O	T	E	S
M	A	X	E	S	T	A	D	E	Ñ	Z
X	H	M	I	N	I	S	T	R	O	C
M	N	O	B	R	E	V	L	B	R	X
Z	M	A	X	I	S	T	R	A	D	O

MAXISTRADO
SEÑOR
NOBRE
MINISTRO
SACERDOTE
MAXESTADE
MARISCAL

Investiga e averigua en que localidade están cada un dos teatros galegos que figuran na columna da esquerda .

FERROL SANTIAGO NOIA A CORUÑA TUI A ESTRADA
 OURENSE ORTIGUEIRA VIVEIRO VIGO A CORUÑA
 PONTEVEDRA O BARCO

GARCÍA BARBÓN	▶	V _ _ _ _
ROSALÍA CASTRO	▶	A _ _ _ _ _
COLÓN	▶	_ _ O _ _ _ _
JOFRE	▶	_ _ _ _ _ L
PRINCIPAL	▶	_ A _ _ _ _ _
PRINCIPAL	▶	O _ _ _ _ _
PRINCIPAL	▶	_ _ T _ _ _ _ _
COLISEO NOELA	▶	_ _ I _
DA BENEFICENCIA	▶	_ _ T _ _ _ _ _
MUNICIPAL	▶	_ _ _ _ _ D _
MUNICIPAL	▶	_ _ I
LAURO OLMO	▶	_ _ _ _ _ O
PASTOR DÍAZ	▶	V _ _ _ _ _

Estes son catro carteis de obras nas que, como autor, actor ou director, participou Roberto Vidal Bolaño. Poderías ti maquetar outro cartel cos datos que se indican?

NOME DO GRUPO TEATRAL:
CENTRO DRAMÁTICO GALEGO

OBRA DE TEATRO:
A BURLA DO GALO

AUTOR:
ROBERTO VIDAL BOLAÑO

DIRECCIÓN:
XAN CEJUDO

LOCAL:
TEATRO PASTOR DÍAZ, DE VIVEIRO

DATA:
17 DE MAIO DE 2013

